

การป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ:
กรณีประชาชนถูกหลอกให้ลงทุนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
โดย บริษัทฟอเร็กซ์-3 ดี (FOREX 3D)
(The Economic Crimes Prevention:
A Case Study of Foreign Exchange Frauds by the Forex 3D company)

เสนอต่อ

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

โดย

กลุ่มกาสะลอง

Crime Prevention รุ่นที่ 4

รายงานนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรการป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในสังคม
Crime Prevention รุ่นที่ 4

พฤษภาคม 2564

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2-3
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	3-4
วิธีการศึกษา	4
ผลการศึกษา	4-9
สรุปผลและข้อเสนอแนะ	9-13
บรรณานุกรม	14-15
ภาคผนวก	16

การป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ:
กรณีประชาชนถูกหลอกให้ลงทุนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
โดย บริษัทฟอเร็กซ์-3 ดี (FOREX 3D)

.....

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และรูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชน นำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้อาชญากรรมพัฒนารูปแบบไปอย่างมากจากอาชญากรรมที่เป็นการกระทำความผิดโดยการใช้ความรุนแรงและเกี่ยวข้องกับความผิดต่อร่างกาย ชีวิต และทรัพย์สิน กลายเป็นอาชญากรรมที่ใช้รูปแบบธุรกิจเพิ่มมากขึ้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการสื่อสารไร้พรมแดน ก่อให้เกิดอาชญากรรมทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Crime) เพิ่มมากขึ้น โดยมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น อาชญากรรมทางธุรกิจ (Business Crime) อาชญากรรมที่เกิดจากหน่วยงานทางธุรกิจ (Corporate Crime) และองค์กรอาชญากรรม (Organize Crime) เป็นต้น ทั้งนี้ อาชญากรรมทางด้านเศรษฐกิจดังกล่าวล้วนแต่เป็นการกระทำความผิดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อได้มาซึ่งกำไรและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ รวมถึงเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและพาณิชย์ที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ¹ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และภาพลักษณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันที่น่าสนใจ คือ การหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือ ฟอเร็กซ์ (Foreign Exchange: FOREX) ซึ่งเป็นการนำหลักการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมาหลอกลวงและฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ โดยที่ผ่านมามีปรากฏการณ์ประชาชนถูกหลอกให้ลงทุนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดย บริษัทฟอเร็กซ์-3 ดี (FOREX 3D) ซึ่งเป็นการร่วมกันกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ร่วมกันฉ้อโกงประชาชน และร่วมกันนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหาย ซึ่งมีผู้เสียหายและมูลค่าความเสียหายจำนวนมาก ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งหาทางป้องกันและแก้ไขในเชิงรุก ดำเนินการกับผู้กระทำความผิดและอำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียหายอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และเกิดความยั่งยืนในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ เฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด และลดโอกาสที่ประชาชนจะตกเป็นเหยื่อ

2. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การหลอกให้ลงทุนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดย บริษัทฟอเร็กซ์-3 ดี

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และรูปแบบการดำเนินชีวิตของประชาชน นำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจากข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนช่วงครึ่งปี 2563 พบว่าครัวเรือนมีรายได้ 23,615 บาท ปรับตัวลดลงจากปี 2562 ที่มีรายได้ 26,371

¹ เกริกชัย ฉันทจิตต์. (2552). *อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ: ศึกษากรณีการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขานิติศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ. หน้า 14.

บาท หรือมีรายได้ลดลงร้อยละ 10.45 ขณะที่หนี้สินครัวเรือนมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเป็น 13.77 ล้านล้านบาท เปรียบเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อนเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.9 โดยมีสัดส่วนหนี้สินครัวเรือนต่อ GDP อยู่ที่ ร้อยละ 86.6² นอกจากนี้ ยังพบว่าประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำสูงที่สุดในรอบ 10 ปี ตั้งแต่ปี 2550-2563 มีคนรวยและคนจนมีช่องว่างห่างกันสูงสุด 20 เท่า และหนี้ครัวเรือนต่อจีดีพีเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 80 ต่อจีดีพี ซึ่งมูลตัวเลขหนี้ครัวเรือน มาจากพฤติกรรมของคนไทย พบว่ากว่าร้อยละ 20 เป็นการใช้น้ำเชื่อส่วนบุคคลในการทำธุรกิจ³ ปัญหาเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ⁴ จากการสำรวจปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการหลอกลวงของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2561 (PwC's 2018 Global Economic Crime and Fraud Survey: Economic Crime and Fraud in Thailand) โดย ไพรซ์วอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส (PricewaterhouseCoopers: PwC) พบว่า มีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 26 ในปี พ.ศ. 2559 เป็นร้อยละ 48 ในปี พ.ศ. 2561 และพบว่ามีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ 6 ประเภทที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ได้แก่ การฉ้อโกงทรัพย์สินร้อยละ 27 การทำธุรกิจฉ้อโกง ร้อยละ 16 ทุจริตจัดซื้อร้อยละ 12 อาชญากรรมไซเบอร์ร้อยละ 11 ผู้บริโภคฉ้อฉล 10 และการให้-รับสินบน ร้อยละ 10⁵

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันอาชญากรรมมีการพัฒนารูปแบบไปอย่างมากจากอาชญากรรมที่เป็นการกระทำความผิดที่ใช้ความรุนแรงและเกี่ยวข้องกับความผิดต่อร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สิน เป็นอาชญากรรมที่ใช้รูปแบบธุรกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการสื่อสารไร้พรมแดน ก่อให้เกิดอาชญากรรมทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Crime) เพิ่มมากขึ้น โดยมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น อาชญากรรมทางธุรกิจ (Business Crime) อาชญากรรมที่เกิดจากหน่วยงานทางธุรกิจ (Corporate Crime) และองค์กรอาชญากรรม (Organize Crime) เป็นต้น ทั้งนี้ อาชญากรรมทางด้านเศรษฐกิจดังกล่าวล้วนแต่เป็นการกระทำความผิดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อได้มาซึ่งกำไรและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและพาณิชย์ที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ⁶ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และภาพลักษณ์ของประเทศไทยในปัจจุบันที่น่าสนใจ คือ การหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือ ฟอเร็กซ์ (Foreign Exchange: FOREX) ซึ่งเป็นการนำหลักการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมาหลอกลวงประชาชนโดยมีลักษณะเข้าข่ายความผิดแชร์ลูกโซ่ โดยที่ผ่านปรากฏกรณีประชาชนถูกหลอกให้ลงทุนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดย บริษัทฟอเร็กซ์-3 ดี (FOREX 3D) มีผู้เสียหายหลายพันคน และก่อให้เกิดมูลค่ามากกว่า 2,000 ล้านบาท คณะผู้จัดทำมีความสนใจศึกษารูปแบบและวิธีการหลอกลวง ลักษณะของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อ และแนวทางป้องกันไม่ให้ประชาชนตกเป็นเหยื่อหรือถูกหลอกให้ลงทุนใน FOREX ต่อไป โดยคณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษา ดังนี้

² จาก สภาพัฒน์ทางหนี้ครัวเรือนพุ่ง 86.6% ต่อจีดีพี ว่างงานเพิ่ม 1.69%, โดย ไทยพับลิก้า, 2564. สืบค้นจาก

<https://thaipublica.org/2021/02/nesdc-household-debt-increase/>

³ จาก สภาพัฒน์ฯ เผยไทยเหลื่อมล้ำพุ่งรอบ 10 ปี รายจนห่างกันสูงสุด 20 เท่า หนี้ครัวเรือนต่อจีดีพีเพิ่มทะลุ 80 เปอร์เซนต์, 2564. สืบค้นจาก

https://www.matichon.co.th/economy/news_2359806

⁴ พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย. (2564). *หลักนิติธรรมกับการป้องกันอาชญากรรม*. เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตร “การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม.

⁵ สามารถ เจนชัยจิตรวนิช. (2564). *แนวทางการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ*. เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตร “การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม.

⁶ เกริกชัย ฉันทจิตต์. (2552). *อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ: ศึกษากรณีการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์ สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ. หน้า 14.

3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้ศึกษาใช้แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรมตามหลักการ CHEERS สามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory) และกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ 6 ด้าน ดังนี้

1) แนวคิดการวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรมตามหลักการ CHEERS ได้แก่ (1) Community: ใครเป็นผู้ได้รับผลกระทบ (2) Harms: ปัญหาดังกล่าวนำไปสู่ความเดือดร้อนใดบ้าง (3) Expectation: สาธารณะคาดหวังให้รัฐดำเนินการอย่างไร (4) Events: ปัญหาดังกล่าวสัมพันธ์กับเหตุการณ์ใด (5) Recurrence: ปัญหาเกิดขึ้นซ้ำบ่อยมากเพียงใด (6) Similarity: เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมีความคล้ายคลึงกันหรือไม่เพียงใด⁷

2) สามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory) เป็นแนวคิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเชิงรุก ซึ่งอาศัยข้อมูล (Data) ที่จะใช้ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาอาชญากรรม (Crime Analysis) ที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงช่วงเวลา (Time) สถานที่ที่เกิดเหตุ (Place) พฤติกรรมของคนร้าย ตลอดจนสภาพปัญหาและสาเหตุของการเกิดได้อธิบายถึงสาเหตุหรือองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรมประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ของสามเหลี่ยม 3 ด้าน คือ (1) ผู้กระทำความผิด/คนร้าย (Offender) หมายถึง ผู้ที่มีความต้องการ (Crave) จะก่อเหตุหรือต้องการลงมือกระทำความผิด (2) เหยื่อ (Victim)/เป้าหมาย (Target) หมายถึง บุคคล สถานที่ หรือวัตถุสิ่งของที่ถูกมุ่งหมายกระทำต่อ หรือเป็นเป้าหมายที่ต้องการกระทำความผิด (3) โอกาส (Opportunity หมายถึง ช่วงเวลา (Time) และสถานที่ (Place) ที่เหมาะสม ทั้งนี้ ผู้กระทำความผิดหรือคนร้าย มีความสามารถจะลงมือกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรม เมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ครบองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น จะทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น การป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม ต้องทำให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรมด้านใดด้านหนึ่งหายไป ก็จะทำให้อาชญากรรมไม่เกิดขึ้น⁸

3) กรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านที่ 1 การป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม ด้านที่ 2 การป้องกันอาชญากรรมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านที่ 3 การป้องกันอาชญากรรมโดยการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ด้านที่ 4 การป้องกันอาชญากรรมโดยการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด ด้านที่ 5 การป้องกันอาชญากรรมโดยการลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ และด้านที่ 6 การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในการป้องกันอาชญากรรม

4. วิธีการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้เป็น*การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)* โดยคณะผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบการศึกษาและขอบเขตการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ *ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data)* คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สถิติ กฎหมาย คำสั่ง ประกาศ บันทึก หนังสือ รายงานวิจัย เอกสารการ

⁷ สืบสกุล เข้มทอง. (2564). *การฝึกอบรมปฏิบัติการ “ถอดบทเรียน” (Lesson Learned)*. เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตร “การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม.

⁸ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวของข้าราชการตำรวจในสังกัดกองกำกับการ 3 กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 1 โดย พิมพ์ธรา พัสทุประดิษฐ์ และกิตติธนต์ เลอวงค์รัตน์, 2563, *วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย*, 16(1) น.90-103. ลิขสิทธิ์ 2563, มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิเคราะห์ บทความวิชาการ และข่าวจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ การหลอกให้ลงทุนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (FOREX) และการกระทำความผิดของบริษัท Forex 3D ลักษณะและปัจจัยของเหยื่ออาชญากรรม และแนวทางป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรมดังกล่าว

5. ผลการศึกษา

จากการศึกษาจากผู้ศึกษาพบว่า รูปแบบและวิธีการการหลอกลวง ลักษณะของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อ และแนวทางป้องกันไม่ให้ประชาชนตกเป็นเหยื่อหรือถูกหลอกให้ลงทุนใน FOREX ดังนี้

1) การแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange)

การแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange) หรือ FOREX มีลักษณะการซื้อขายแลกเปลี่ยนผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ตและพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยมุ่งหวังกำไรจากส่วนต่างของราคาของสกุลเงินหนึ่งกับสกุลเงินอื่น โดยที่อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ มีสกุลเงินมากกว่า 100 สกุลเงิน มีปริมาณการซื้อขายมากกว่า 5.1 ล้านล้านเหรียญดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในบางประเทศการลงทุนใน FOREX เป็นการลงทุนที่ถูกกฎหมาย แต่ในประเทศไทยการลงทุนใน FOREX ยังไม่มีข้อกำหนด กฎระเบียบ และไม่มีองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ และอยู่นอกเหนือพระราชบัญญัติควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน พ.ศ. 2485 และการโฆษณา ประกาศหรือชักชวนประชาชนให้แก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศนั้น ไม่อาจกระทำได้ในประเทศไทยโดยถือว่ามีความผิดฐานกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชนตามมาตรา 4 วรรคสอง แห่งพระราชกำหนดการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ระบุว่า “ผู้ใดดำเนินการโฆษณา ประกาศหรือชักชวนประชาชนให้ลงทุนโดยซื้อหรือขายเงินตราสกุลใดสกุลหนึ่ง หรือ แก๊งค์กำไรหรืออาจได้รับผลประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงิน ให้ถือว่า ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน” อย่างไรก็ตามยังปรากฏอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและการฉ้อโกงประชาชนจากการซื้อขายเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Frauds) และมีลักษณะแชร์ลูกโซ่ในปัจจุบันอย่างแพร่หลาย⁹ โดยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. 2562¹⁰ กรณีบริษัทฟอเร็กซ์-3ดี (FOREX 3D) หลอกลวงและฉ้อโกงประชาชนจากการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Frauds) ผ่านเว็บไซต์ www.forex-3d.com โดยกรณีดังกล่าว มีผู้เสียหายกว่า 9,824 ราย และมีมูลค่าความเสียหายกว่า 2,489 ล้านบาท และต่อมาเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2564 พนักงานอัยการสำนักงานคดีพิเศษ 4 เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง ผู้บริหารบริษัทฟอเร็กซ์-3ดี (FOREX 3D), บริษัท อาร์เอ็มเอส แฟมิลี่ จำกัด, บริษัท มีดีเพย์ จำกัด และพวกอีก 4 คน ในความผิดฐาน 1) ร่วมกันกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน 2) ร่วมกันฉ้อโกงประชาชน และ 3) ร่วมกันนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหาย โดยบริษัทฟอเร็กซ์-3ดี (FOREX 3D) และศาลอาญารับฟ้องเป็นคดีหมายเลขดำ อ.853/2564 ปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างการนัดสืบพยานคู่ความต่อไป

⁹ อาชญากรรมเศรษฐกิจ: การหลอกลวงการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ Economic Crimes: Foreign Exchange Frauds. โดย วสันันท์ ก้นทะวงศ์ และฐิตยา เพชรมณี, 2563, วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 23(1) น.134-135. ลิขสิทธิ์ 2563 โดย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

¹⁰ อาชญากรรมเศรษฐกิจ: การหลอกลวงการแก๊งค์กำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ Economic Crimes: Foreign Exchange Frauds. โดย วสันันท์ ก้นทะวงศ์ และฐิตยา เพชรมณี, 2563, วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 23(1) น.134-135. ลิขสิทธิ์ 2563 โดย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

2) รูปแบบการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของบริษัท ฟอเร็กซ์-3ดี (FOREX 3D)

รูปแบบการหลอกลวงและฉ้อโกงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีลักษณะแชร์
ลูกโซ่ ดังนี้¹¹

- **การสร้างความน่าเชื่อถือ** : บริษัทฟอเร็กซ์-3ดี ได้จดทะเบียนเป็นบริษัทโบรกเกอร์ โดยสร้างความน่าเชื่อถือด้วยการจดทะเบียนบริษัท โดยมีโครงสร้างการบริหารในรูปแบบบริษัทและมีสถานที่ตั้งแน่นอน ประธานกรรมการบริหาร (Chief Executive Officer: CEO) ดำเนินการโฆษณาระดมทุนด้วยการนำเสนอภาพลักษณ์ความร่ำรวย หรูหรา อยู่ในแวดวงสังคมชั้นสูง คบหากับเหล่าดารานักแสดง นักร้องและผู้ที่มียศชื่อเสียง รวมถึงชักชวนบุคคลเหล่านี้เข้ามา 6 ทุนและทำหน้าที่ในการชักชวนหรือโฆษณาเพื่อระดมทุนและชักชวนประชาชนให้เข้ามาเป็นสมาชิกและร่วมลงทุนกับบริษัท

- **การใช้สื่อออนไลน์ สื่อสังคมออนไลน์ และเว็บไซต์ที่เข้าถึงได้ผ่านอินเทอร์เน็ต** ผู้กระทำการนำเสนอภาพลักษณ์ ความสำเร็จ และผลตอบแทนจากการลงทุน รวมถึงโฆษณาว่าจะนำเงินไปซื้อขายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Forex) อ้างผลตอบแทนสูงถึงร้อยละ 20 - 60 ต่อเดือนของเงินผลกำไรที่ได้จากการนำไปลงทุนเทรดค่าเงิน และประกันเงินต้นที่ร่วมลงทุนร้อยละ 100 โดยใช้เว็บไซต์ www.forex-3d.com และแอปพลิเคชันเฟซบุ๊กในชื่อบัญชี “Apiruk Krub” “Apiruk Kothi” และ “Forex-3D” เป็นพื้นที่หลอกลวงและฉ้อโกงประชาชน

- **มีการระดมทุน** โดยอ้างว่ามีทีมงานมืออาชีพเป็นผู้ทำการลงทุนแทน โดยผู้ลงทุนสามารถลงทุนได้โดยไม่ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการซื้อขายหรือเทรดเงินตราต่างประเทศ เพียงแต่ขอให้ผู้เข้าร่วมลงทุนฝากเงินเข้ามาในบัญชีส่วนตัวของ CEO ก็จะสามารถที่จะรอรับเงินกำไรปันผลได้เลย โดยที่มีการประกันเงินต้น 100 เปอร์เซ็นต์ ไม่มีการขาดทุน เมื่อสมัครร่วมลงทุนก็จะได้บัญชีส่วนตัวในการเข้าสู่ระบบ และจะต้องกำหนดยูสเซอร์เนม (USER NAME) และพาสเวิร์ด (PASSWORD) ของตัวเอง เพื่อจะใช้ในการเข้าระบบเพื่อตรวจสอบผลการลงทุนและค่าตอบแทนที่ได้รับในเว็บไซต์ดังกล่าว

- **มีการดำเนินธุรกิจลักษณะแชร์ลูกโซ่** โดยนักลงทุนต้องใช้เงินลงทุนเริ่มต้นอยู่ที่ 500 ดอลลาร์สหรัฐฯ หรือ 15,000 บาท ต่อมา มีการเพิ่มการลงทุนขั้นต่ำเป็น 2,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ หรือ 50,000 บาท โดยนักลงทุนจะมีระดับการลงทุนหรือรูปแบบการลงทุน ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินและระยะเวลาการลงทุนซึ่งเป็น 5 รูปแบบ คือ (1) Class Bronze ส่วนแบ่งกำไร 60 : 40 (ผู้ลงทุน : บริษัท) คำสั่งถอน 20 วัน/ครั้ง ทุนขั้นต่ำ 2,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (2) Class Silver ส่วนแบ่งกำไร 65 : 35 (ผู้ลงทุน : บริษัท) คำสั่งถอน 15 วัน/ครั้ง ทุนขั้นต่ำ 7,500 ดอลลาร์สหรัฐฯ (3) Class Gold ส่วนแบ่งกำไร 70 : 30 (ผู้ลงทุน : บริษัท) คำสั่งถอน 10 วัน/ครั้ง ทุนขั้นต่ำ 20,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ อายุบัญชีการลงทุนมากกว่า 2 ปี (4) Class Platinum ส่วนแบ่งกำไร 75 : 25 (ผู้ลงทุน : บริษัท) คำสั่งถอน 5 วัน/ครั้ง ทุนขั้นต่ำ 30,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ อายุบัญชีการลงทุนมากกว่า 3 ปี (5) Class Diamond ส่วนแบ่งกำไร 80 : 20 (ผู้ลงทุน : บริษัท) คำสั่งถอน 1 วัน/ครั้ง ทุนขั้นต่ำ 40,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ อายุบัญชีการลงทุนมากกว่า 5 ปีโดยมีสัญญาว่าต้องลงทุนนาน 3 เดือน จึงจะสามารถถอนเงินทุนออกมาได้ทั้งหมด โดยในการจ่ายเงิน

¹¹ จาก ศาลอาญารับฟ้องแล้ว คดีแชร์ลูกโซ่ “ฟอเร็กซ์” เสียหาย 2,000 ล้านบาท, โดย ผู้จัดการออนไลน์, 2564. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/crime/detail/9640000034208>

ลงทุนให้กับจำเลยในช่วงแรกนั้น ผู้ลงทุนต้องโอนเข้าบัญชีธนาคารของผู้กระทำความผิด โดยอ้างว่าจะนำเงินของผู้ลงทุนไปซื้อขายหรือเทรดเงินตราต่างประเทศให้

- มีการกระทำความผิดเป็นการร่วมกันฉ้อโกงประชาชน โดยอ้างว่าจะนำเงินไประดมทุนเพื่อนำเงินไปลงทุนในต่างประเทศ แต่ไม่มีการลงทุนจริง ๆ ในช่วงแรกผู้เสียหายจะเบิกถอนเงินได้ ต่อมาจะมีปัญหา มีเลขแสดงยอดเงินในระบบแต่ไม่สามารถเบิกถอนเงินได้ และไม่ได้รับเงินต้นคืน โดยมีผู้เสียหายจำนวนมากสูญเสียเงินหลายสิบล้านบาท

จากการดำเนินการหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของบริษัท ฟอเร็กซ์-3ดี (FOREX 3D) ถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economics Crime) มีการดำเนินการเป็นองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) มีลักษณะการฉ้อโกงประชาชนโดยหลอกลวงให้ลงทุนซื้อขายเงินตราต่างประเทศ และมีลักษณะเป็นแชร์ลูกโซ่

3) ลักษณะของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อให้ลงทุนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของบริษัท ฟอเร็กซ์-3ดี (FOREX 3D)

ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อให้ลงทุนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของบริษัทฟอเร็กซ์-3ดี (FOREX 3D) มีจำนวนมาก เป็นวงกว้าง มีทุกเพศทุกวัย ทุกอาชีพ ตั้งแต่นักเรียนนักศึกษา บุคคลวัยทำงาน ข้าราชการ ดารา นักแสดง พนักงานบริษัท แม่บ้าน และบุคคลวัยเกษียณ เกิดความสูญเสียทรัพย์สินจำนวนมาก จากการศึกษาพบว่า ผู้เสียหายจากกรณีดังกล่าวส่วนใหญ่มิมีลักษณะ ดังนี้

- ต้องการผลตอบแทนจากการลงทุน ซึ่งผู้เสียหายมีทั้งที่เป็นผู้ที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจมีรายได้ไม่พอจ่าย ใช้เงินเกินกว่าที่หาได้ ต้องการแสวงหาผลกำไรจำนวนมากจากการลงทุน และเป็นผู้ที่มีเงินเก็บจำนวนหนึ่งต้องการให้เกิดผลกำไรหรือผลตอบแทนจากเงินเก็บของตนเอง จึงนำเงินเก็บไปลงทุนเนื่องจากได้ผลตอบแทนมากกว่าดอกเบี้ยเงินฝากจากธนาคาร

- ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนในการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange) เนื่องจากการลงทุนดังกล่าวมีลักษณะซับซ้อนเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและเงินตราต่างประเทศ มีระบบการลงทุน การเก็งกำไร และการใช้เครื่องมือที่เรียกว่าโปรแกรมช่วยเทรด (Expert Advisors: EA) หรือปัญญาประดิษฐ์หรือหุ่นยนต์เก็งกำไรที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งบุคคลทั่วไปไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกการทำงานของระบบหรือเครื่องมือในการลงทุนเหล่านี้ที่ตีมาท้อ ทำให้เกิดการ “ฝากเทรด” ผู้กระทำความผิดจึงได้จัดตั้งทีมงานขึ้นมาชักชวนให้ประชาชนหลงเชื่อและตกเป็นเหยื่อ

- มีความโลภ ผู้ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่ต้องการผลตอบแทนเป็นตัวเงิน และผลกำไรจากการลงทุน ซึ่งได้มาโดยง่าย ใช้เงินลงทุนน้อย แต่ได้ผลตอบแทนที่สูงเกินจริงภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว เมื่อได้ผลตอบแทนในช่วงแรกตามที่ผู้กระทำความผิดกล่าวอ้างก็เกิดความเชื่อใจ ต้องการผลตอบแทนเพิ่มจึงเพิ่มเงินลงทุน และชักชวนให้คนใกล้ชิดลงทุนด้วย เนื่องจากได้ผลตอบแทนเพิ่มจากการชักชวนสมาชิกในลักษณะ “แม่พิมพ์”

- เป็นผู้ที่ใช้เทคโนโลยี ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่ใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ต (Internet) ในชีวิตประจำวันเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต และใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, YouTube, Instagram และ Line เป็นต้น เพื่อการเข้าสังคม ติดต่อกับสื่อสาระหว่างกัน และการสร้างความบันเทิง นอกจากนี้ ยังใช้ธุรกรรมทางการเงินผ่านอินเทอร์เน็ตแบงก์กิ้ง (Internet Banking) และ โมบายแบงก์กิ้ง (Mobile Banking)

ประชาชนกลุ่มที่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่าย ใช้ด้วยความถี่สูง และขาดความระมัดระวังจึงเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อของอาชญากร

- เชื่อใจคนรอบข้างและรับค่านิยมตามกระแสสังคมโดยง่าย ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อมักถูกชักชวนจากบุคคลใกล้ชิด และบุคคลในครอบครัว รวมถึงเพื่อนจากสื่อสังคมออนไลน์ เหยื่อมักมีความเชื่อใจบุคคลอื่นง่าย รับเอาค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรมของผู้ชักชวนมายึดถือปฏิบัติ โดยเฉพาะค่านิยมเกี่ยวกับภาพลักษณ์ ความร่ำรวย การใช้สินค้าราคาแพง ความก้าวหน้า ทันสมัย และสวยหรู เมื่อเหยื่อหลงเชื่อเข้ากลุ่มและรับรู้ว่าการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นสิ่งที่สามารถสร้างรายได้ได้ในลักษณะลงทุนน้อยได้ผลตอบแทนเร็วและสูง จึงตัดสินใจลงทุน โดยขาดความรู้ความเข้าใจ อาศัยความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือของอาชญากรจึงร่วมลงทุน

4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตกเป็นเหยื่อให้ลงทุนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของบริษัทฟอเร็กซ์-3ดี (FOREX 3D)

จากการการวิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรมตามหลักการ CHEERS และสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory) ต่อกรณีประชาชนถูกหลอกให้ลงทุนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ บริษัทฟอเร็กซ์-3ดี (FOREX 3D) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดอาชญากรรม คือ (1) ผู้กระทำความผิด/คนร้าย (Offender) (2) เหยื่อ (Victim)/เป้าหมาย (Target) และ (3) โอกาส (Opportunity) ดังนี้

(1) ปัจจัยด้านผู้กระทำความผิด/คนร้าย (Offender) เห็นช่องทางและโอกาสในการกระทำความผิดโดยอาศัยช่องทางออนไลน์และสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ที่เป็นที่ยอมรับใช้งานของประชาชนเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงเหยื่อได้โดยง่าย กว้างขวาง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้กระทำความผิดยังไม่มีความเกรงกลัวต่อกฎหมาย และใช้ข้อจำกัดทางกฎหมายที่ยังไม่มีกฎหมายบังคับใช้กับการลงทุนในลักษณะนี้โดยตรง ประกอบกับยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องนี้เป็นกรณีเฉพาะ ทำให้โอกาสในการถูกจับกุมมีน้อยกว่าผลตอบแทนหรือมูลค่าเงินที่จะได้รับจากการฉ้อโกงประชาชน รวมถึงผู้กระทำความผิดยังเห็นว่า การลงทุนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศนั้นเป็นเรื่องใหม่ของประเทศไทย ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ประกอบกับปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีทำให้ผู้กระทำความผิดเห็นโอกาสของประชาชนจะตกเป็นเหยื่อได้โดยง่าย กล่าวคือ เหยื่อมีความต้องการผลตอบแทน กำไร และทรัพย์สินจากการลงทุนที่ง่ายและให้ผลตอบแทนสูง หากเห็นว่าผู้ชักชวนและผู้แทนบริษัทมีความน่าเชื่อถือ ก็จะทำให้ผู้กระทำความผิดตัดสินใจลงมือก่ออาชญากรรม

(2) ปัจจัยด้านเหยื่อ (Victim)/เป้าหมาย (Target) เป็นกลุ่มคนที่ต้องการผลตอบแทนจากการลงทุนอาจเนื่องมาจากปัญหาเศรษฐกิจ ว่างงาน หรือมีรายรับไม่พอรายจ่าย รวมถึงเป็นผู้ที่ต้องการลงทุนเนื่องจากเห็นว่า การลงทุนใน FOREX เป็นการลงทุนรูปแบบใหม่ มีความทันสมัย ง่ายต่อการลงทุนโดยทำผ่านบริษัทฟอเร็กซ์-3ดี (FOREX 3D) และได้ผลตอบแทนสูง ทั้งนี้ เนื่องมาจากเหยื่อขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนใน FOREX ไม่รู้ว่าการลงทุนในลักษณะนี้ในประเทศไทยเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ไม่มีหน่วยงานมารองรับ แต่ด้วยความโลภ ความต้องการผลตอบแทน และทรัพย์สิน ความเชื่อใจบุคคลใกล้ชิด และกระแสสังคมทำให้ขาดสติ ซึ่งเหยื่อบางคนยอมลงทุนเพิ่มและสูญเสียเงินไปหลายสิบบ้านบาท นอกจากนี้ ในกรณีการฉ้อโกงครั้งนี้เหยื่อจะเป็นผู้ใช้เทคโนโลยีใช้สื่อสังคมออนไลน์ และธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สูง จากสาเหตุดังกล่าวทำให้เหยื่อถูกหลอกลวงจาก

ผู้กระทำความผิดได้โดยง่าย มีผู้ตกเป็นเหยื่อจำนวนมาก และสูญเสียเงินให้กับบริษัทฟอเร็กซ์-3ดี (FOREX 3D) เป็นมูลค่ามหาศาล

(3) ปัจจัยด้านโอกาส (Opportunity) อย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้นเกี่ยวกับปัญหาด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยที่อยู่ในภาวะซบเซา ประกอบกับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลทำให้เกิดหนี้สิน การว่างงาน และรายได้ที่ลดลง ทำให้ประชาชนแสวงหาการลงทุนเพื่อเพิ่มรายได้ ด้วยความต้องการ ปัญหา และความบีบคั้นด้านเศรษฐกิจ ประกอบกับการเข้าถึงเข้าถึงเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตโดยง่าย โดยอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตผู้คน เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต ประชาชนใช้ธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สูงขึ้นทำให้เข้าสู่วงจรของผู้กระทำความผิดและตกเป็นเหยื่อได้โดยง่าย ในทุกที่ ทุกเวลา ประกอบกับยังไม่มีหน่วยงานและกฎหมายที่แก้ไขปัญหาลงทุนใน FOREX และแชร์ลูกโซ่โดยตรง ขาดระบบ ฐานข้อมูล และเครื่องมือในการเตือนภัยให้กับประชาชน ทำให้โอกาสที่ประชาชนจะตกเป็นเหยื่อเกิดขึ้นได้โดยง่าย

6. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากสภาพปัญหา ผลกระทบ และความรุนแรง กรณีหลอกให้ลงทุนซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยบริษัทฟอเร็กซ์-3 ดี (FOREX 3D) ซึ่งร่วมกันกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ร่วมกันฉ้อโกงประชาชน และร่วมกันนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จส่งผลให้มีผู้เสียหายกว่า 9,824 ราย และมีมูลค่าความเสียหายกว่า 2,489 ล้านบาท ไม่เพียงแต่ความเสียหายส่วนบุคคลเท่านั้น หากแต่ยังสร้างผลกระทบในภาพรวมต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ สังคม ภาพลักษณ์และความมั่นคงของประเทศ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ที่ผ่านมามีเกิดกระทำความผิดการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ในลักษณะเช่นเดียวกับบริษัทฟอเร็กซ์-3 ดี (FOREX 3D) จำนวนเพิ่มมากขึ้น มีผู้ตกเป็นเหยื่อจำนวนมาก และมีมูลค่าความเสียหายเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากความสำคัญดังกล่าวส่งผลให้กระทรวงยุติธรรมมีคำสั่งที่ 329/2563 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ลงวันที่ 29 กันยายน 2563 ซึ่งมีผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ และมีผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ โดยผู้อำนวยการศูนย์ยุติธรรมสร้างสุขเป็นกรรมการ และเลขาธิการ มีภารกิจสำคัญเกี่ยวกับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันทางสังคม เป็นองค์กรหลักของกระบวนการยุติธรรมในการอำนวยความสะดวกคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ป้องกันและควบคุมอาชญากรรม รวมทั้งแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด เพื่อป้องกันปราบปรามอาชญากรรมด้านความมั่นคง ให้สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน หรือเหยื่ออาชญากรรมให้มีความรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้กำหนดให้ “ศูนย์ยุติธรรมสร้างสุข” ทั้งส่วนกลาง (ศูนย์บริการร่วมกระทรวงยุติธรรม) และส่วนภูมิภาค (สำนักงานยุติธรรมจังหวัด) ขับเคลื่อนงานด้านการแก้ไขปัญหอาชญากรรมสำคัญที่กระทบต่อสังคมโดยรวม

ปัญหาของประชาชนด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน โดยมีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระทรวงยุติธรรมเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และการอำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชน¹²

คณะผู้ศึกษามีความเห็นสอดคล้องกับแนวนโยบายของกระทรวงยุติธรรมในการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ เนื่องจากการวิเคราะห์รากหรือปัจจัยสำคัญของปัญหา (Root Cause Analysis) การหลอกลวงประชชนให้การลงทุนใน FOREX นั้น พบว่า ที่ผ่านมายังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการฉ้อโกงประชาชนและแชร์ลูกโซ่ รวมถึงยังขาดเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดดังกล่าว ทำให้ผู้กระทำความผิดเห็นโอกาสในการกระทำความผิดและตัดสินใจกระทำความผิด เนื่องจากประเมินแล้วเห็นว่า โอกาสในการหลอกลวงประชชนให้ตกเป็นเหยื่อและสามารถหลอกลวงให้ประชชนโอนเงินให้ตนมีมากกว่าโอกาสในการถูกจับกุมดำเนินคดี ซึ่งอาจต้องใช้ระยะเวลาในการสืบหาพยานหลักฐาน และดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้น การจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการตัดวงจรอาชญากรรมการฉ้อโกงประชาชน ดังนี้ทางคณะผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทางในการขับเคลื่อนศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ในเชิงรุก โดยเน้นการป้องกันตาม กรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ 6 ด้าน ที่มุ่งปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อม สร้างการมีส่วนร่วมของประชชน ป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ เฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด ลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ และพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

- **ด้านการประสานงาน** ศูนย์ฯ ควรทำหน้าที่ในการเครือข่ายประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ เพื่อทำหน้าที่ในการป้องกัน แก้ไข ปราบปราม ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประสานขอข้อมูลหรือการช่วยเหลือเหยื่อ โดยดำเนินการในเชิงรุกเพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่อ ตลอดจนช่วยเหลือเหยื่อในการให้ข้อมูลก่อนการลงทุน หรือ ลงทุนไปแล้วและอยากตรวจสอบอีกครั้งว่าควรลงทุนต่อหรือไม่ หรือกระบวนการหลังการได้รับความเสียหายแล้ว เช่น กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์ กรมการปกครอง ศูนย์ดำรงธรรม เป็นต้น นอกจากนี้ ควรสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับศูนย์บริการร่วมกระทรวงยุติธรรม สำนักงานยุติธรรมจังหวัด และศูนย์ยุติธรรมชุมชนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและเครือข่ายภาคประชชนในการแก้ไขปัญหา อีกกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญ คือ กลุ่มผู้เสียหายและผู้ที่ถูกเป็นเหยื่อ ศูนย์ฯ ควรจัดทำฐานข้อมูล เชิญชวนให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เป็นเครือข่ายในการเฝ้าระวัง และเข้ามามีส่วนร่วมใน Applicationต่อต้านการฉ้อโกง (Anti- Frauds) ในการให้คำปรึกษาเตือนภัย หรือถ่ายทอดบทเรียนในการถูกฉ้อโกงให้กับกลุ่มเสี่ยงและประชชนทั่วไป

- **ด้านการสร้างสื่อประชาสัมพันธ์และสร้างความตระหนักรู้** จัดทำชุดข้อมูลความรู้แก่ประชชนถึงรูปแบบการลงทุนที่อาจเข้าข่ายเป็นการฉ้อโกง เช่น การทำ infographic 1 หน้า เพื่อสรุปรูปแบบในการระดมทุนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือการมีสื่อออนไลน์ที่มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาให้ความรู้เตือนภัยเรื่องการ

¹² คำสั่งกระทรวงยุติธรรมที่ 329/2563 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ลงวันที่ 29 กันยายน 2563

ระดมทุน ซึ่งเป็น clip สั้นๆ/ Viral Clip ให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับกลโกง ช่องทางการร้องเรียน/ ขอความช่วยเหลือ/การเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา /ช่องการอบรมออนไลน์ที่ไม่มีค่าใช้จ่าย และมีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับฟังแบบออนไลน์/ข้อมูลการให้คำปรึกษา ในรูปแบบอื่น ๆ เช่น สายด่วนกระทรวงยุติธรรม เพื่อให้ผู้เสียหายสามารถเลือกช่องทางที่เหมาะสมสำหรับตนเองได้

- **ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อป้องกันการกระทำผิดซ้ำ และโอกาสในการกระทำความผิด** รวมถึงลดโอกาสในการตกเป็นเหยื่อ โดยดำเนินการ ได้แก่ (1) พัฒนา Application ต่อต้านการฉ้อโกง (Anti- Frauds) ในการเฝ้าระวังและติดตามการกระทำความผิดการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่/ ช่องทางการร้องทุกข์ติดตามเรื่องร้องเรียน/กำหนดให้มีสถานะการติดตามสำหรับเรื่องที่ได้อ้างอิงไว้/การสร้างระบบสอบถามข้อมูลผ่านทาง Chatbot ซึ่งเป็นระบบการตอบคำถามอัตโนมัติ โดยจะมีชุดคำถามที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งประชาชนมักจะสอบถามบ่อย ๆ เพื่อเป็นข้อระวังเบื้องต้นสำหรับการเตือนภัยในการลงทุน (2) จัดทำช่องทางการให้คำปรึกษา online โดยสร้างช่องทางให้สามารถนัดหมายวันเวลาเจ้าหน้าที่เพื่อขอรับคำปรึกษาออนไลน์โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีมาตรฐานความปลอดภัย และได้มาตรฐานในการรักษาความลับ เช่น โปรแกรม CISCO WebEx Meeting, Microsoft Team, Zoom เป็นต้น เพื่อผู้ขอรับบริการหรือผู้เสียหายสามารถสอบถามเจ้าหน้าที่ได้อย่างทันท่วงทีว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการฉ้อโกง หรือการลงทุนในรูปแบบแชร์ลูกโซ่ หรือไม่ ก่อนที่จะตัดสินใจลงทุน หรือการหยุดยั้งการลงทุนที่เพิ่มมากขึ้น (3) สร้างอัลกอริทึม (Algorithm) เพื่อตรวจจับและรายงานการโฆษณา/เว็บไซต์/เพจที่กระทำความผิดการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ การตรวจจับชุดคำที่เข้าข่ายเป็นการเชิญชวนในลักษณะแชร์ลูกโซ่โดยโฆษณาว่า ลงทุนน้อยได้ผลตอบแทนสูง เช่น “ออม 10,000 รับคืน 12,000” เป็นต้น การสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ (1) **กรณีผู้กระทำความผิดนั้น** ศูนย์ฯ ควรนำ Application ต่อต้านการฉ้อโกง (Anti- Frauds) มาช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำ โดยกำหนดให้มีรายการกระทำความผิดของบุคคลและนิติบุคคลเป็นฐานข้อมูลไว้ใน Application เพื่อเป็นฐานข้อมูลที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ เพื่อการป้องปรามไม่ให้ผู้กระทำความผิดและบุคคลที่เกี่ยวข้องกระทำความผิดซ้ำ แลเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้ที่กำลังจะตกเป็นเหยื่อมีความระมัดระวังหรือไม่เข้าไปเกี่ยวข้องหรือร่วมลงทุนในลักษณะหรือรูปแบบที่จะนำไปสู่การฉ้อโกงประชาชน (2) **กรณีผู้เสียหายและกลุ่มเสี่ยง** ศูนย์ฯ ควรนำ Application มาช่วยคัดกรองผู้ที่อาจจะตกเป็นเหยื่อโดยมีช่องทางในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับฉ้อโกงและแชร์ลูกโซ่ เพื่อไม่ให้ประชาชนตกเป็นเหยื่อและเตือนภัย ทั้งในระดับพื้นที่และทุกช่วงเวลา นอกจากนี้ ควรสร้างเครือข่ายผู้ที่ตกเป็นเหยื่อเป็นผู้ให้คำปรึกษาโดยใช้ Application เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดประสบการณ์การถูกหลอกลวง ถูกฉ้อโกง และตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมแชร์ลูกโซ่แก่ประชาชนทั่วไป (3) **การสร้างกลุ่มจิตอาสา/ ผู้เชี่ยวชาญ/ที่ปรึกษา** ให้เข้ามามีส่วน Application โดยมีผู้มีความรู้มาให้ความรู้และให้คำปรึกษาแก่กลุ่มเสี่ยง รวมถึงผู้ที่ตกเป็นเหยื่อแล้วได้รับความช่วยเหลืออย่างทันท่วงที และไม่เกิดความเสียหายเพิ่มมากขึ้น

- **การปรับปรุงกฎหมายและกองทุนเพื่อแก้ไขปัญหา** โดยศูนย์ฯ ควรทำศึกษา วิจัย และพัฒนากฎหมายเฉพาะเพื่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ และการมีกองทุนในการเยียวยาในเบื้องต้นแก่ประชาชนที่ถูกฉ้อโกง รวมถึงดำเนินการขับเคลื่อนศูนย์ฯ ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการทำงานต่อไป

ข้อเสนอแนะดังกล่าวเป็นข้อเสนอแนะในระยะสั้นที่คณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ต้องเร่งดำเนินการให้เกิดขึ้นจริง

เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สร้างเครื่องมือ และพัฒนาองค์ความรู้ สื่อ รวมถึงสร้างความตระหนักรู้ พัฒนา Applicationต่อต้านการฉ้อโกง (Anti- Frauds) รวมถึงการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายและกองทุนเพื่อแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวเป็นการป้องกันแก้ไขสาเหตุและปัจจัยของปัญหาโดยการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อม สร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ป้องกันการกระทำผิดซ้ำ เฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด ลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ และพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในการป้องกันอาชญากรรม สำหรับข้อเสนอระยะยาวนั้น ทางคณะผู้ศึกษาเห็นว่า ควรมีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ในลักษณะที่เป็นการถาวร โดยดำเนินการภายใต้ศูนย์ยุติธรรมสร้างสุข ที่มีเจ้าหน้าที่ประจำ มีงบประมาณและบุคลากรที่เพียงพอและมีหน้าที่และอำนาจที่ชัดเจนในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ เพื่อการแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง และเกิดความยั่งยืนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม กรณี การกระทำความผิดการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. บรรณานุกรม

เอกสารวิชาการ

เกริกชัย ฉันทจิตต์. (2552). อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ: ศึกษากรณีการฉ้อโกงประกันภัยรถยนต์. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.

คำสั่งกระทรวงยุติธรรมที่ 329/2563 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดการฉ้อโกงประชาชนในลักษณะแชร์ลูกโซ่ ลงวันที่ 29 กันยายน 2563

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานรักษาความปลอดภัยนักท่องเที่ยวของข้าราชการตำรวจในสังกัดกองกำกับการ 3 กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว 1 โดย พิมพ์รา พัสทุประดิษฐ์ และกิตติธินทัต เลอวงศ์รัตน์, 2563, วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย, 16(1) น.90-103. ลิขสิทธิ์ 2563, มหาวิทยาลัยมหิดล.

พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย. (2564). หลักนิติธรรมกับการป้องกันอาชญากรรม. เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตร “การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกเป็นธรรมในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม.

สามารถ เจนชัยจิตรวนิช. (2564). แนวทางการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตร “การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกเป็นธรรมในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม.

สืบสกุล เข้มทอง. (2564). การฝึกอบรมปฏิบัติการ “ถอดบทเรียน” (Lesson Learned). เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตร “การป้องกันอาชญากรรมกับการอำนวยความสะดวกเป็นธรรมในสังคม Crime Prevention รุ่นที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม.

อาชญากรรมเศรษฐกิจ: การหลอกลวงการเก็งกำไรอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ Economic Crimes: Foreign Exchange Frauds. โดย วนันันท์ กันทะวงศ์ และฐิตียา เพชรมนี, 2563, วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 23(1) น.134-135. ลิขสิทธิ์ 2563 โดย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สื่อออนไลน์

สภาพัฒน์ทางหนี้ครัวเรือนพุ่ง 86.6% ต่อจีดีพี ว่างงานเพิ่ม 1.69%, โดย ไทยพับลิก้า, 2564. สืบค้นจาก <https://thaipublica.org/2021/02/nesdc-household-debt-increase/>

สภาพัฒน์ฯ เผยไทยเหลื่อมล้ำพุ่งรอบ 10 ปี รวยจนห่างกันสูงสุด 20 เท่า หนี้ครัวเรือนต่อจีดีพีเพิ่มทะลุ 80 เปอร์เซนต์, 2564. สืบค้นจาก https://www.matichon.co.th/economy/news_2359806

ศาลอาญารับฟ้องแล้ว คดีแชร์ลูกโซ่ “ฟอร์เร็กซ์” เสียหาย 2,000 ล้านบาท, โดย ผู้จัดการออนไลน์, 2564. สืบค้น
จาก <https://mgronline.com/crime/detail/9640000034208>

ภาคผนวก

CP4-กลุ่มสาระสังคม